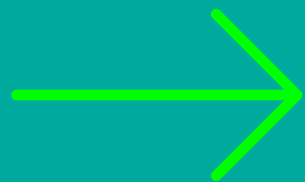

Hodnocení volebních programů a ankety v tématu ochrana životního prostředí a klimatu

**Volby do Poslanecké
sněmovny v roce 2025**

Obsah

Úvod	3
Hodnocení volebních programů	5
Hodnocené subjekty	5
Legenda	5
Tabulka	6
Komentář k dílčím tématům	7
Ochrana přírody	7
Přirozené řeky	7
Odolné a udržitelné zemědělství	8
Adaptace a mitigace změny klimatu v lesích	8
Reforma územního plánování	8
Modernizace energetiky — rozvoj OZE pro bezpečný odklon od uhlí	9
Spravedlivá transformace a řešení energetické chudoby	9
Udržitelná městská mobilita	9
Udržitelná živočišná výroba a spotřeba	10
Klimatická politika (evropské a mezinárodní závazky)	10
Evropské fondy	10
Prevence vzniku odpadů	11
Zapojování veřejnosti do rozhodování a spolupráce s nevládními organizacemi	11
Závěr	12
Anketa	13
Úvod	14
Výsledky ankety — tabulka	15
Komentáře volebních subjektů	17
Co vyplynulo z komentářů volebních subjektů	29

Organizace sdružené v asociaci Zelený kruh prostudovaly volební programy politických stran, hnutí a koalic (vybraných a seřazených dle volebního modelu agentury STEM z července 2025¹) a zaměřily se na to, jak chtějí řešit 20 zásadních problémů a výzev spojených s ochranou životního prostředí a podmínkami pro fungování občanské společnosti. Kromě hodnocení volebních programů zveřejňujeme také výsledky ankety, v níž volební subjekty odpovídaly na otázky připravené Zeleným kruhem.

Při hodnocení programů jsme vycházeli z témat, které jsme zpracovali do **předvolebních doporučení** zveřejněných na **na jaře 2025**.

Při hodnocení volebních programů jsme se zaměřili na témata, která považujeme za klíčová pro budoucnost České republiky. Sledovali jsme, jak strany přistupují k potřebě obnovit přírodu a silněji chránit vybraná přírodně cenná území a jak chtějí tyto aktivity financovat. Posuzovali jsme návrhy na přírodní obnovu řek a plány na transformaci zemědělství směrem k udržitelným postupům a zda mají plán pro adaptaci lesů na změnu klimatu. Zásadní pro nás byly také názory na modernizaci energetiky, rozvoj obnovitelných zdrojů, a řešení energetické chudoby. V oblasti rozvoje měst a obcí jsme hodnotili přístup k reformě územního plánování a podpoře udržitelné městské mobility. Součástí hodnocení je také

téma udržitelnější živočišné výroby a ochrana divokých zvířat. Nakonec jsme zkoumali, jak programy reflektují naše mezinárodní klimatické závazky, jak plánují využít evropské fondy a jak přistupují k prevenci vzniku odpadů a omezení toxických látek ve výrobcích. Sledovali jsme také postoje volebních subjektů k organizacím občanské společnosti.

Hodnocení je založeno na odborné expertíze, dlouhodobém sledování vývoje a prosazování konkrétních řešení. Slouží jako zdroj informací o postojích jednotlivých politických subjektů k ochraně životního prostředí a podmínkám pro fungování občanské společnosti. Nejsou výzvou k volbě konkrétních stran, hnutí či koalic nebo jejich kandidátů.

1 <https://www.stem.cz/volebni-tendence-ceske-verejnosti-cervenec-2025-tydenni-model-tyden-30/>

Na přípravě hodnocení se podílely tyto organizace

Hodnocení volebních programů

Do hodnocení jsme zahrnuli volební programy těchto subjektů:

- **ANO 2011**
- **Motoristé sobě**
- **Česká pirátská strana**
- **STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ (STAN)**
- **SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09)**
- **Svoboda a přímá demokracie (SPD)**

V době redakční uzávěrky (8. 9. 2025) nebyl volební program Stačilo! zveřejněn.

Hodnocení má tři části. K dispozici je souhrnné hodnocení založené na pětibodové barevné stupnici — viz legenda a přehledová tabulka. Následuje slovní hodnocení vybraných témat a závěrečné shrnutí.

Legenda pro pětistupňové hodnocení:

**Konkrétní a obsáhlý
záměr prospěšný pro
životní prostředí**

**Obecný pozitivní
postoj a/nebo dílčí
pozitivní návrhy řešení**

**Žádný postoj / velmi
obecné vyjádření
/ nelze hodnotit**

**Obecný negativní
postoj nebo převažují
dílčí negativní kroky**

**Konkrétní a obsáhlý
záměr škodlivý pro
životní prostředí**

		Národní plán na obnovu přírody	Důsledná ochrana přírody na 10 % území	Silná krajina = silná ekonomika: Investice do půdy, vody, venkova i měst	Přirozené řeky	Odolné a udržitelné zemědělství	Adaptace a mitigace změny klimatu v lesích	Reforma územního plánování	Modernizace energetiky – rozvoj OZE pro bezpečný odklon od uhlí	Spravedlivá transformace a řešení energetické chudoby	Udržitelná městská mobilita	Udržitelná živočišná výroba a spotřeba	Klimatická politika (evropské a mezinárodní závazky)	Evropské fondy	Prevence vzniku odpadů	Zapojování veřejnosti do rozhodování a spolupráce s nevládními organizacemi
ANO	volební program															
Motoristé	volební program															
Piráti	volební program															
STAN	volební program															
SPOLU	volební program															
SPD	volební program															

Komentář k dílčím tématům

Ochrana přírody

S nejpropracovanějšími návrhy na ochranu krajiny přicházejí Piráti a STAN. Piráti navrhuji změny v zemědělských dotacích ve prospěch menších farem, obnovu řek a mokřadů i podporu ostrůvků biodiverzity v běžné krajině. STAN prosazuje komplexní politiku krajiny. Program koalice SPOLU uvádí, že „*klíčová je ochrana půdy, vody a podpora rozmanité, ekologicky stabilní krajiny*,” v programu však není uvedeno, jakými nástroji tohoto cíle chce dosáhnout. SPOLU se vymezuje vůči v Česku neexistujícímu strašáku „*fanatického aktivismu*“. ANO staví na technokratických řešeních (přehrady, masivní výsadby) a populárních opatřeních (rybníky, včely, myslivci, zahrádky), ale u klíčových témat (půda, biodiverzita, pesticidy, eroze) mlčí. Řada slibů může mít bez odborného provedení opačný efekt, například rybníky bez změny hospodaření, stromové kampaně, podpora medonosné včely nebo vykrmování přemnožené zvěře). Motoristé sobě navrhuji kroky (např. rušení protierozní vyhlášky), které by krajinu a přírodu poškodily, současně ale podporují dobrovolná opatření, jako jsou remízky, větrolamy, meze či malé vodní nádrže, a slibují investice do vodního hospodářství, lesů a půdy. SPD téma ochrany krajiny ve svém programu neuvádí.

Přirozené řeky

Piráti zauímají přírodě blízký přístup — chtějí vodu zadržovat v krajině a nechat vodu volně téci všude, kde to neohrožuje lidská sídla. STAN prosazuje komplexní přístup k celému povodí s důrazem na obnovu přirozeného stavu od nejmenších toků a předkládá konkrétní kroky, jakými jsou koncepční práce a úkoly pro podniky povodí a Lesy ČR. SPOLU deklaruje kombinaci přírodě blízkých opatření s efektivní protipovodňovou ochranou, ale současně považuje výstavbu přehrad za součást potřebného vodohospodářství. Program zmiňuje potřebnost „*protipovodňových opatření*“, ale bez specifikace jejich charakteru. Výrazně problematičtější je přístup ANO a Motoristů. ANO prosazuje urychlení výstavby strategických přehrad (Nové Heřminovy, Vlachovice) a tisíců menších nádrží. Motoristé otevřeně podporují vodní díla, odmítají „*zelenou ideologii*“ a obviňují ekologické aktivisty z blokování „*potřebných*“ staveb. Oba přístupy nerespektují současné vědecké poznatky o škodlivosti přehrad. Další strany se tématu nevěnují.

Odolné a udržitelné zemědělství

Nejdetailnější plán představuje STAN s mnoha pozitivními kroky pro obnovu krajiny, podporu ekologického zemědělství nebo lokálního

zpracování potravin. V podobném duchu ale výrazně obecněji se vyjadřují i Piráti a do větší míry i SPOLU, které ale např. opomíjí podporu ekologických zemědělců. Negativně vyznívá program Motoristů, kteří chtějí např. zrušit ochranu půdy před erozí, obnovit používání nebezpečných pesticidů a celkově podporovat intenzivní průmyslové hospodaření a navíc uvádí zavádějící až manipulativní argumenty. Program ANO se pokouší uspokojit všechny skupiny obyvatel a nabízí tedy i některé pozitivní kroky pro životní prostředí. Zároveň však např. vybízí k „vrácení zelených požadavků na povinné minimum EU“, což je jasně negativní vzkaz pro budoucí Společnou zemědělskou politiku i životní prostředí, jelikož bez změn v zemědělských dotacích nelze českou krajinu adaptovat. Program tedy reálně nelze vyhodnotit, jelikož se kroky často vzájemně popírají a nenabízí koherentní návrh změn.

Adaptace a mitigace změny klimatu v lesích

Programy stran původní vládní koalice míří stejným směrem, tedy k obnově pestrých lesů — byť tento cíl popisují ve zcela jiné míře detailu. SPOLU se spokojilo se třemi větami, v nichž mluví o přirozené obnově lesů s původními dřevinami a zachování přístupnosti lesů. Piráti urychlí přechod státních lesů na

výběrný způsob hospodaření, přirozenou obnovu a v části i divokou přírodu. Chtějí rovněž podpořit kroky, které by zabránily nadměrnému okusu semenáčků zvěří. STAN taktéž slibuje ve státních lesích udržitelné hospodaření založené na změně jejich druhové skladby, obnovu prameništ, mokřadů, revitalizace drobných toků či žádoucí regulaci přemnožené zvěře. STAN navíc chce investovat do ochrany lesů, mimo jiné i jako do významného úložiště uhlíku. ANO 2011 má v programu na téma lesů sice pozitivně znějící věty, nicméně bez významnějších závazků. Například když uvádí, že „vysadíme stovky milionů stromů v lesích“, zní to velkolepě, nicméně zhruba sto miliony stromů se po těžbách běžně lesy každoročně obnovují už na základě nyní platné zákonné povinnosti. V programu uváděná podpora výsadby odolných porostů rovněž není nic nového. Staré pořádky hájí Motoristé. Chtějí se vyhnout „zákazu obnovy smrku v oblastech, kde je klimaticky a ekonomicky vhodný“. Takový zákaz nikdo nenavrhuje, naopak od letošního roku je možné pěstovat smrkové monokultury doslova kdekoli.

Reforma územního plánování

Hnutí ANO deklaruje cíl zjednodušit a zkrátit proces územního plánování, aby lépe odpovídal potřebám samospráv i investorů. Motoristé navrhuji zavedení povinné pětileté aktualizace

územních plánů pod hrozbou sankcí, což je nejspíš v rozporu s ústavně garantovaným právem na samosprávu. STAN a Piráti se od ostatních subjektů odlišují tím, že explicitně propojují územní plánování s adaptací na klimatickou změnu a rozvojem modrozelené infrastruktury, STAN navíc považuje za prioritu připravit a schválit Politiku krajiny. Piráti chtějí výstavbu bytů urychlit vytvořením akceleračních zón s jednoduchým a rychlým povolením a zrušením vybraných regulací, jako jsou parkovací povinnosti. Koalice SPOLU usiluje o zjednodušení povolovacího procesu pro novou výstavbu a slibuje podporovat ozelenění měst a rozšíření zelených ploch. Všechny subjekty chtějí prosadit přednostní využití brownfieldů pro výstavbu a urychlit povolovací procesy ve výstavbě. Propojenost územního plánování a ochrany životního prostředí reflektují pouze Piráti a STAN, detailně, a současně málo srozumitelně představili svoje cíle Motoristé. Koalice SPOLU má příliš obecné deklarace. Také u Hnutí ANO nelze z programu vyčíst, nakolik bude při reformě územního plánování dbát na environmentální aspekty.

Modernizace energetiky — rozvoj OZE pro bezpečný odklon od uhlí

Energetika je jedno z klíčových sociálních, ekonomických i ekologických témat,

kterým se v programech zabývají všechny strany. Piráti a zejména STAN předkládají konkrétní návrhy, jak pokračovat a zrychlit v rozvoji OZE (například snížení distribučních poplatků při lokálním sdílení elektřiny) a celkově modernizovat energetiku. STAN má konkrétnější pozitivní návrhy v oblasti OZE a kapacit sítí, Piráti nabízejí řešení pro odklon od fosilních paliv. Program SPOLU k energetice je velmi obecný, ale modernizaci obecně podporuje (například v oblasti ukládání energie a chytrých sítí). SPD chce odmítnout emisní povolenky, vymezuje se proti obnovitelným zdrojům, prosazuje nákup nejlevnějšího (myšleno ruského) plynu. Motoristé předkládají konkrétní destruktivní návrhy (jako zastavení podpory obnovitelným zdrojům) a zcela nerealistické a extrémně drahé nápady jako vrácení peněz z emisních povolenek uhelným elektrárnám nebo regulaci cen elektřiny. Program hnutí ANO slibuje vlastně úplně všechno. Je mixem škodlivých opatření (jako je zachování uhelných elektráren, které by zatížilo účty domácností) a konstruktivních návrhů (jako je pokračování podpory zateplování rodinných a bytových domů) nebo obecný příslib vytváření podmínek pro rozvoj OZE. Celý energetický program ANO je rámován negativním postojem k evropské klimatické politice, nereálnými sliby ohledně omezení či zrušení emisních povolenek a nereálnými plány na výstavbu několika jaderných reaktorů.

Spravedlivá transformace a řešení energetické chudoby

Komplexní program pro spravedlivou transformaci energetiky nemá žádná ze sledovaných stran. Svůj program v této oblasti žádná ze stran ani tímto pojmem nerámuje, ani se principy spravedlivé transformace do žádné z nich nepromítají. Dílčí řešení a kroky správným směrem nabízejí jen Piráti a STAN. Konkrétně Piráti navrhují mechanismus vrácení peněz z emisních povolenek lidem skrze takzvaný energetický kupón, což se dá považovat za určitou formu klimatické dividendy. STAN pak navrhuje využít peníze ze sociálního klimatického fondu pro zateplování domácností nízkopříjmových obyvatel. Tato dílčí řešení jsou určitě správná, sama o sobě však k uskutečnění spravedlivé transformace nestačí. SPOLU ve svém programu otázku spravedlnosti prakticky neřeší. Navrhují pouze odklad zavádění programu ETS 2, avšak bez jasného plánu, jak pomoci lidem s náklady transformace poté, co bude tento program aplikován. Program SPD je rámován odporem proti klimatické politice a v sekci věnující se cenám energií navrhuje opatření vhodná pro provozovatele fosilních zdrojů, jako například zrušení emisních povolenek nebo odchod od burzy v Lipsku. Podobně jsou koncipovány programy Motoristů a ANO 2011, které rovněž obsahují opatření vhodná pro znečišťovatele, ale komplexně se otázce spravedlivé transformace nevěnují.

Udržitelná městská mobilita

Hnutí ANO se soustředí na zlepšení dopravní infrastruktury a veřejné dopravy. Slibují otevřít 60 obchvatů měst v délce přes 200 km do roku 2029. Plánují vrátit slevy na jízdné pro mládež a seniory ve výši 75 % běžného jízdného a zavést produkt „Czech Ticket“, který sjednotí ceny veřejné dopravy a usnadní cestování napříč republikou. Koalice SPOLU chce podpořit příměstskou dopravu dostavbou klíčových dopravních projektů včetně dálniční sítě a modernizací železnic. STAN chce posílit kvalitu a atraktivitu veřejné dopravy s důrazem na železniční dopravu, zejména v příměstské dopravě a méně rozvinutých regionech. Chtějí také zvýšit kvalitu a atraktivitu veřejné dopravy rozšířením tzv. poptávkové dopravy a lepší dopravní obslužnosti odlehlých oblastí a vnitřních periferií. Piráti chtějí omezit povinnost stavět k bytům parkovací místa a chtějí zavést jednotnou jízdenku, se kterou bude možné levně a jednoduše cestovat napříč celou zemí všemi prostředky veřejné dopravy. Podpoří síť veřejné dopravy, aby se lidé nutně nepotřebovali přesouvat do velkých center, což uleví městům a podpoří rozvoj regionů a venkova. Motoristé sobě kritizují ideologické zásahy do městské dopravy a preferují individuální automobilovou dopravu. Odmítají ideologické prosazování cyklodopravy a umělé omezování parkovacích míst ve městech. Odmítají plošné snižování rychlosti ve městech

pod 50 km/hod. Kladně hodnotíme zejména záměr pro zjednodušení využívání veřejné dopravy formou jednotné jízdenky (SPOLU, ANO, Piráti) a zlepšení dopravní dostupnosti v okrajových částech regionů. Program Motoristů považujeme v oblasti udržitelné městské dopravy za významně škodlivý.

Udržitelná živočišná výroba a spotřeba

Ačkoli jsou negativní dopady současné průmyslové živočišné výroby (na welfare zvířat, biodiverzitu, klimatickou změnu, erozi půdy, znečišťování životního prostředí i lidské zdraví) čím dál palčivější a jejich řešení nelze odkládat, tématu udržitelné produkce a spotřeby živočišných potravin se ve svých volebních programech nějakým způsobem vyjádřily pouze tři strany — Piráti, ANO a Motoristé. Velice kladně hodnotíme přístup Pirátů, který je také nejkomplexnější. Jejich program reflektuje systémové problémy a nabízí řešení v souladu s evropskými cíli. Silný důraz klade na udržitelnost, ochranu půdy, vody a biodiverzity. Vyjadřuje podporu chovům přátelským ke zvířatům, šetrnému a ekologickému hospodaření. Slibuje také, že zkrátí cestu potravin z farem na talíře spotřebitelů podporou lokální produkce i jejího odbytu. Vyjádření ANO je velmi obecné a neobsahuje žádná řešení, jak se vyrovnat s negativními dopady intenzivní

živočišné výroby a nadměrné spotřeby živočišných potravin. Vyjádření Motoristů je opět obecné. Co se týče dobrých životních podmínek zvířat si protiřečí — odmítají restrikce pro chovatele a zároveň chtějí moderní welfare založený na vědeckém poznání. Ten je však neslučitelný se současným převládajícím intenzivním velkochovem zvířat (včetně například používání klecí a individuálních kotců).

Klimatická politika (evropské a mezinárodní závazky)

V přístupu ke klimatickým závazkům na evropské (a mezinárodní) úrovni jsme zaznamenaly zásadní rozdíly. Na jedné straně stojí strany s radikálně odmítavým postojem (SPD, Motoristé sobě, ANO), které vnímají Zelenou dohodu pro Evropu (tzv. Green Deal) jako hrozbu pro ekonomiku a suverenitu. Na opačné straně jsou strany, které klimatickou změnu považují za reálný problém a chtějí ji řešit, byť s odlišnými důrazy. Koalice SPOLU prosazuje reformu zelené politiky a v případě systému emisních povolenek (ETS a ETS2) prosazují odklad zavedení ETS2 a zastropování cen povolenek. Piráti v programu přistupují k změně klimatu jako k příležitosti a rozšíření povolenek považují za rozumný krok a navrhují přímou kompenzaci pro občany formou „*klimabonusu*“. ANO, SPD a Motoristé

jednoznačně odmítají systém emisních povolenek, zejména jeho rozšíření na dopravu a domácnosti (ETS2). ANO je připraveno systém neimplementovat do české legislativy. Za významně negativní považujeme stanovisko ANO „*Nové evropské klimatické cíle jsou nerealistické, ekonomicky likvidační, a navíc nevedou k hlavnímu cíli, tedy k zásadnímu snížení globálních emisí skleníkových plynů*“. Všechny strany se shodují na tom, že jaderná energetika je klíčovým zdrojem pro zajištění energetické soběstačnosti a bezpečnosti České republiky a počítají s výstavbou nových bloků.

Evropské fondy

Piráti plánují využít finanční prostředky Green Dealu na konkrétní opatření typu investice do veřejné infrastruktury, čisté energie, zateplování budov a na modernizaci obcí a měst. Program STAN se z fondů EU konkrétně věnuje pouze Sociálnímu klimatickému fondu, jehož prostředky chtějí použít na snížení energetické náročnosti nemovitostí, kde bydlí primárně sociálně potřebné domácnosti a lidí v nájemním bydlení. Stejně tak chtějí podpořit výstavbu energeticky šetrných sociálních bytů pro zranitelné cílové skupiny, což oceňujeme. Zmínku o fondech v programu SPOLU, která zahrnuje jednu větu „*Dotační závislost měníme na investiční odpovědnost*.“ nelze prakticky hodnotit, protože může vést jak ke zhoršení,

tak (v některých případech) ke zlepšení situace. ANO plánuje investovat evropské prostředky do rozvoje přenosových sítí, což hodnotíme kladně. Z věty „vrátíme zelené požadavky pouze na povinné minimum EU“ nicméně usuzujeme, že investovat evropské fondy do naplnění klimatických cílů ANO neplánuje. Motoristé chystají v oblasti dotací zásadní škrt. Investovat chtějí pouze do „vědy, výzkumu a vzdělávání a rozvoje a údržby technické infrastruktury“, což je samo o sobě chvályhodné, nicméně rovněž usuzujeme, že environmentální a klimatická opatření by v případě vlády Motoristů žádnou podporu nezískala.

Prevence vzniku odpadů

Velmi znepokojivá je snaha STAN, ale i většiny dalších stran využívat energeticky odpad, což v překladu znamená výstavbu nových spaloven a podporu těch stávajících. STAN hovoří dokonce o státních dotacích pro výstavbu spaloven i o podpoře chemické recyklace, pod níž často najdeme technologie nápadně se podobající pálení odpadů bez přístupu vzduchu apod. Tyto technologie jdou proti prevenci, recyklaci a znovuvyžití materiálů. Hnutí ANO chce čerpat dotace z Modernizačního fondu na stavbu spaloven a odmítá zavést zálohování PET lahví, byť Česko nedokáže plnit své závazky Evropské komisi, a zaplatilo 2,5 miliardy Kč za

nezrecyklovaný plastový odpad. Další volební subjekty se k tématu vůbec nevyjadřují.

Zapojování veřejnosti do rozhodování a spolupráce s nevládními organizacemi

Většina stran se ve svých programech zabývá posílením role občanů a podporou komunit, avšak jejich přístupy a priority se zásadně liší, zejména v pohledu na organizace občanské společnosti. Hnutí ANO navrhuje ústavní zakotvení celostátního referenda, které by občanům umožnilo rozhodovat o klíčových otázkách. Současně chce podporovat tradiční zájmové spolky, jako jsou rybáři, myslivci či zahrádkáři. Hodlá zprůhlednit financování neziskových organizací, tak, aby byly jejich příjmy transparentní a veřejně přístupné. Piráti plánují vytvořit transparentní platformu „Občanská sněmovna“ pro zapojení veřejnosti a odborníků do projednávání zákonů. Podobný cíl, ale s jiným nástrojem, sledují Motoristé, kteří chtějí vytvořit digitální platformu, kde by občané mohli předkládat legislativní návrhy, kterými by se parlament při dostatečné podpoře musel zabývat. Nejkomplexnější podporu občanské společnosti a dobrovolnictví představuje hnutí STAN, které chce zavést víceleté financování pro organizace pracující s mládeží, zdvojnásobit jejich finanční podporu a propojit školy se spolkovou činností. Počítá

také s vytvořením meziresortní pracovní skupiny pro koordinaci spolupráce mezi vládou a neziskovým sektorem. ANO, Motoristé a SPD opakovaně uvádějí potřebu omezit resp. zastavit působení tzv „politických neziskovek“. Toto označení považujeme za zavádějící a nerespektující skutečnost, že součástí silné občanské společnosti jsou i organizace, které se zaměřují na monitorování a hodnocení práce politiků. Za významně nevhodnou považujeme skutečnost, že Program SPOLU se podpoře občanské společnosti nevěnuje vůbec.

Jednoznačně nejkomplexnější a nejkonkrétnější programy s pozitivními cíli a návrhy mají Starostové a nezávislí (STAN) a Piráti. Naopak Motoristé sobě mají konkrétní a detailní návrhy, které mají za cíl významně oslabit ochranu životního prostředí. Program hnutí ANO slibuje úplně všechno. Je mixem škodlivých opatření, konstruktivních pozitivních návrhů a obecných slibů, jejichž dopad nelze vyhodnotit. Koalice SPOLU a SPD mají v mnoha otázkách natolik obecná vyjádření, že je nelze hodnotit. V případě SPD řada témat vůbec není reflektována.

Výsledky volební ankety k tématu ochrana životního prostředí

**připravil Zelený kruh před
volbami do Poslanecké
sněmovny v říjnu 2025**

Úvod

Kancelář Zeleného kruhu, asociace ekologických organizací, připravila pro volební subjekty sadu otázek, které se týkají problematiky ochrany životního prostředí a ochrany klimatu a které navazují na **sadu předvolebních doporučení**, které Zelený kruh **zveřejnil na jaře 2025**.

Cílem ankety připravené ve spolupráci s členskými organizacemi Zeleného kruhu je přispět k lepší orientaci občanů před volbami do Poslanecké sněmovny v říjnu 2025. Cílem materiálu není doporučovat volbu konkrétního subjektu.

Obsah ankety a sběr odpovědí

Otázky jsou rozděleny do tematických bloků energetika, ochrana přírody, ochrana řek, nakládání s odpady, ochrana zvířat, územní plánování a podpora občanské společnosti.

Respondenti odpovídali celkem na 25 otázek a měli možnost si vybrat na škále: rozhodně souhlasím — spíše souhlasím — nevím — spíše nesouhlasím — rozhodně nesouhlasím. Současně mohli ke každé odpovědi doplnit svůj komentář. Dotazník byl rozeslán v polovině června 2025 a uzávěrka pro odpovědi byla na konci srpna 2025.

Anketní otázky jsme zaslali těmto volebním subjektům:

- ANO 2011
- Motoristé sobě
- Česká pirátská strana (Piráti)
- Stačilo!
- STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ (STAN)
- SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09)
- Svoboda a přímá demokracie (SPD)

Odpověděly čtyři subjekty, ani přes urgence neodpovědělo hnutí ANO, Motoristé a SPD.

Shrnutí výsledků ankety

Všechny subjekty, které se ankety zúčastnily, deklarují kladný postoj k většině témat, někdy však s významně relativizujícími doprovodnými komentáři.

Všichni účastníci ankety rozhodně souhlasí s tím, že:

- Zajistí ochranu biodiverzitně cenných starých lesů v Krušných horách, ve Žďánickém lese, Chříbech, na Soutoku a na Křivoklátsku.
- Prosadí zvyšování míry recyklace a předcházení vzniku odpadů tak, aby méně materiálů skončilo na skládkách a ve spalovnách.

Vysokou míru podpory (nikdo nebyl proti a většina se vyjádřila rozhodně pro) získala témata:

- Prosadíme výrazné zrychlení výstavby větrných elektráren skrze zjednodušování a zrychlování povolenacích procesů a připojování do sítě.
- Zajistíme stabilní financování podpůrných programů pro zateplování domů a obnovitelné zdroje a nastavíme pravidla čerpání tak, aby na pomoc dosáhly i nízkopříjmové domácnosti, včetně těch v nájemním bydlení.
- Zaměříme se na obnovu přírodní krajinné struktury pro podporu biodiverzity, protierozní ochrany a zádrže vody v zemědělské krajině s cílem mít do roku 2030 pokryto alespoň 10 % zemědělské půdy zejména stabilními krajinnými prvky, biopásy nebo kvetoucími plochami.
- Navrhne omezení produkce jednorázových plastových obalů, které znečišťují životní prostředí.
- Podporujeme záměr reformovat územní plánování a považujeme za důležité, aby úkolem územního plánování bylo vytvářet podmínky pro důstojné a dostupné bydlení; celkově posílit ochranu nezastavěného území a zapojit do územního plánování ekonomické nástroje.
- Prosadíme postupné ukončení dotací do fosilních paliv.

Tři subjekty rozhodně odmítly zavedení nové daně, která by nahradila končící windfall tax a kterou by platily fosilní korporace za nadměrné zisky, Stačilo! nechalo otázku bez odpovědi.

Základní odpovědi jsou uvedeny v úvodní shrnující tabulce, následují komentáře k jednotlivým dotazům. Pokud respondent komentář neměl, není v dané části uveden.

		oblast	Piráti	SPOLU	Stačilo!	STAN
1.	Souhlasíte s tím, že Česko ukončí spalování uhlí do roku 2033 a učiní vše potřebné pro odstavování uhelných elektráren?	Energetika	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Spíše nesouhlasíme	Rozhodně souhlasíme
2.	Prosadíte výrazné zrychlení výstavby větrných elektráren skrze zjednodušování a zrychlování povolovacích procesů a připojování do sítě?	Energetika	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme
3.	Zajistíte stabilní financování podpůrných programů pro zateplování domů a obnovitelné zdroje a nastavíte pravidla čerpání tak, aby na pomoc dosáhly i nízkopříjmové domácnosti, včetně těch v nájemním bydlení?	Energetika	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme
4.	Prosadíte postupné ukončení dotací do fosilních paliv?	En.	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Rozhodně souhlasíme
5.	Jste pro zavedení uhlíkové dividendy?	En.	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně nesouhlasíme	Bez odpovědi a bez komentáře	Spíše nesouhlasíme
5a.	Pokud souhlasíte se zavedením dividendy, souhlasíte s tím, aby uhlíková dividenda byla hrazena z finančních prostředků vybraných pomocí nové daně, kterou by platily fosilní korporace za nadměrné zisky	Energetika	Spíše nesouhlasíme	Rozhodně nesouhlasíme	Bez odpovědi a bez komentáře	Bez odpovědi a bez komentáře
6.	Navrhnete zavedení nové daně, která by nahradila končící windfall tax a kterou by platily fosilní korporace za nadměrné zisky?	Energetika	Rozhodně nesouhlasíme	Rozhodně nesouhlasíme	Bez odpovědi a bez komentáře	Spíše nesouhlasíme
7.	Souhlasíte s rozšířením přísně chráněných území na 10 % plochy ČR, aby se zlepšila ochrana cenné přírody a udržela stabilita ekosystémů?	Ochrana přírody	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Spíše souhlasíme	Spíše souhlasíme
8.	Souhlasíte s tím, že stát by měl lépe finančně podporovat správu chráněných území, aby péče o přírodu nebyla hrazena převážně z rozpočtu krajů a obcí?	Ochrana přírody	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme
9.	Zajistíte ochranu biodiverzitně cenných starých lesů v Krušných horách, ve Ždánickém lese, Chříbech, na Soutoku a na Křivoklátsku?	Ochrana přírody	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme
10.	Zajistíte schválení zákona o myslivosti v takové podobě, která zajistí, aby přemnožená zvěř nelikvidovala nákladnou obnovu lesů a schopnost lesů odolávat oteplování?	Ochrana přírody	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Nevíme a máme komentář	Rozhodně souhlasíme
11.	Zaměříte se na obnovu přírodní krajinné struktury pro podporu biodiverzity, protierozní ochrany a zádrže vody v zemědělské krajině s cílem mít do roku 2030 pokryto alespoň 10 % zemědělské půdy zejména stabilními krajinnými prvky, biopásky nebo kvetoucími plochami?	Ochrana přírody	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme
12.	Budete prosazovat zachování a obnovu přirozeného stavu řek místo jejich umělého regulování a výstavby přehrad?	Ochrana řek	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Nevíme a máme komentář	Spíše souhlasíme
13.	Zasadíte se o odstranění bariér na 1000 km českých řek, aby se zlepšila jejich migrační prostupnost, zlepšila kvalita vody, a naopak snížilo riziko povodňových škod?	Ochrana řek	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Spíše souhlasíme
14.	Prosadíte zvyšování míry recyklace a předcházení vzniku odpadů tak, aby méně materiálů skončilo na skládkách a ve spalovnách?	Nakládání s odpady	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme
15.	Navrhnete omezení produkce jednorázových plastových obalů, které znečišťují životní prostředí?	Nak. s odp.	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Rozhodně souhlasíme
16.	Navrhnete v rámci tvorby legislativy EU omezení produkce jednorázových plastových obalů?	Nak. s odp.	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme
17.	Navrhnete zákaz nejnebezpečnějších toxických látek ve spotřebním zboží nad rámec evropské legislativy, jako tomu je např. v Dánsku či Francii?	Nakládání s odpady	Rozhodně souhlasíme	Spíše nesouhlasíme	Nevíme a nemáme komentář	Spíše souhlasíme
18.	Jste pro stabilní financování záchranných stanic pro divoká zvířata a navýšení státní podpory, aby nemusely spoléhat na nepravidelné dotace a sbírky a aby jejich provoz nebyl ohrožen a nestal se zátěží pro Integrovaný záchranný systém?	Ochrana zvířat	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Spíše souhlasíme	Rozhodně souhlasíme
19.	Souhlasíte s tím, že vystavovat divoké druhy zvířat a vybírat na ně vstupné by měly pouze licencované zoologické zahrady chovající zvířata za účelem biologické rozmanitosti?	Ochrana zvířat	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Rozhodně souhlasíme Spíše souhlasíme	Spíše souhlasíme
20.	Souhlasíte s tím, že Česká republika potřebuje reformu legislativních pravidel pro územní plánování?	Územní plánování	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Rozhodně souhlasíme
21.	Pokud podporujete záměr reformovat územní plánování, považujete za důležité, aby úkolem územního plánování bylo vytvářet podmínky pro důstojné a dostupné bydlení; celkově posílit ochranu nezastavěného území a zapojit do územního plánování ekonomické nástroje?	Územní plánování	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Rozhodně souhlasíme
22.	Pokud podporujete záměr reformovat územní plánování, navrhnete posílení principů vyjednávání a dohody při tvorbě územně plánovací dokumentace, včetně včasného a faktického zapojení veřejnosti?	Územní plánování	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Nevíme a máme komentář	Spíše souhlasíme
23.	Zachováte nebo zlepšíte legislativní podmínky pro fungování organizací občanské společnosti?	Podpora občanské spol.	Rozhodně souhlasíme	Rozhodně souhlasíme	Nevíme a máme komentář	Rozhodně souhlasíme
24.	Zachováte nebo zlepšíte organizační podmínky pro fungování organizací občanské společnosti? (např. pravidla pro účast v pracovních orgánech veřejné správy, existence a zázemí Rady vlády pro NNO)	Podpora občanské společnosti	Rozhodně souhlasíme	Nevíme a máme komentář	Spíše souhlasíme	Rozhodně souhlasíme
25.	Zachováte nebo zlepšíte podmínky pro fungování organizací občanské společnosti v rámci dotačních programů (např. obvyklá míra spolufinancování; valorizace rozpočtů pro dotační programy, byrokratická zátěž spojená s administrací)?	Podpora občanské společnosti	Rozhodně souhlasíme	Spíše souhlasíme	Nevíme a máme komentář	Rozhodně souhlasíme

Komentáře volebních subjektů

1. Souhlasíte s tím, že Česko ukončí spalování uhlí do roku 2033?

Piráti

Dlouhodobě prosazujeme ukončení spalování uhlí do roku 2030.

SPOLU

K ukončení spalování uhlí ve velkých zdrojích dojde pravděpodobně dříve, jelikož se stane nerentabilní. Stanovení pevného termínu bez zajištění náhradních zdrojů energie a spravedlivé transformace regionů však považujeme za neodpovědné. Podstatné je, abychom zajistili dostatečné kapacity říditelných zdrojů energie k zabezpečení dodávek elektřiny a tepla pro české domácnosti i firmy. Pro odstavování uhelných elektráren činíme kroky průběžně.

Stačilo!

Podpořili bychom klidně i dřívější termín, pokud by na to Česká republika byla připravena. O tom ale pochybujeme a v současné chvíli to považujeme za velice ambiciózní.

STAN

Cílem České republiky, ke kterému se hlásí i STAN, je ukončení výroby elektřiny z uhlí nejpozději v roce 2033. Tento termín je ambiciózní, ale považujeme ho za dosažitelný za předpokladu, že do té doby: Vybudujeme dostatečné náhradní kapacity: Zejména rozvoj plynových zdrojů (připravených na vodík), masivní rozvoj všech OZE s důrazem na technickou neutralitu a běžící výstavba nového bloku v Dukovanech dle harmonogramu. Posílíme přenosovou a distribuční soustavu: Aby byla schopna zvládnout vyšší podíl OZE a zajistit stabilitu dodávek. Zajistíme dostatečné propojení se sousedními zeměmi: Pro možnost sdílení výkonu a zajištění stability v rámci propojené evropské sítě. Pokud budou tyto podmínky splněny, nebude výroba elektřiny z uhlí v běžném provozu po roce 2033 nutná a dojde k jejímu samovolnému ukončení z environmentálních i ekonomických důvodů (rostoucí cena povolenek). Nicméně, jako pragmatický krok bychom se nebránili diskusi o udržení jednoho či dvou nejmodernějších a nejefektivnějších uhelných bloků (např. Elektrárna Ledvice) v režimu strategické studené zálohy po omezenou dobu i po roce 2033.

2. Prosadíte výrazné zrychlení výstavby větrných elektráren skrze zjednodušování a zrychlování povolovacích procesů a připojování do sítě?

Piráti

Zrychlování povolovacích procesů nesmí být na úkor efektivní ochrany životního prostředí, přírody a krajiny.

SPOLU

Schválili jsme energetický zákon, který zavádí akcelerační zóny s povolením do 12 měsíců a bez nutnosti rozsáhlého posuzování vlivů na životní prostředí pro menší projekty, za předpokladu, že s tím souhlasí samotné obce. Současně je jasné, že Česká republika musí zrychlit rozvoj obnovitelných zdrojů energie, zejména větrných elektráren, které mají velký potenciál pro posílení energetické bezpečnosti a soběstačnosti. Podporujeme kroky vedoucí k jednodušším a rychlejším povolovacím procesům i k rychlejšímu připojování do sítě. Je ale nutné, aby se vše dělo s ohledem na krajinu, životní prostředí a zapojení místních komunit.

Stačilo!

Větrné elektrárny mají oproti solárním výhodu, že výroba elektrické energie je vyšší v období, kdy je vyšší spotřeba a lépe tím kopíruje potřeby.

STAN

Této oblasti jsme se již věnovali v tomto volebním období a jeho výsledkem jsou akcelerační zóny, které by rozvoj VTE měly urychlit. Po jejich zavedení a vyhodnocení úspěšnosti se nebráníme dílčím úpravám a zlepšení v této oblasti. Dalším prvkem, který se podařilo v oblasti výstavby VTE prosadit je vypisování aukcí na větrnou energii. Co naopak stále chybí a chtěli bychom se v této oblasti posunout, je větší využití PPA soukromými subjekty, které pak vlastníkům VTE zajistí větší finanční stabilitu a tím i možnost finančně podpořit dotčené obce/občany, které tak budou mít vyšší motivaci takovéto projekty podporovat.

3. Zajistíte stabilní financování podpůrných programů pro zateplování domů a obnovitelné zdroje a nastavíte pravidla čerpání tak, aby na pomoc dosáhly i nízkopříjmové domácnosti, včetně těch v nájemním bydlení?

Piráti

Dotace pro nízkopříjmové domácnosti se nám podařilo prosadit v Praze, a dlouhodobě o ně usilujeme na celostátní úrovni.

SPOLU

Podporujeme zateplování domů a využívání obnovitelných zdrojů i pro nízkopříjmové domácnosti prostřednictvím programů jako je například „Oprav dům po babičce“, který je součástí úspěšného projektu Nová zelená úsporám. Dotace však musí být adresné, nikoli plošné, aby skutečně pomohly těm, kteří to potřebují.

Stačilo!

Pokud chceme umožnit i nízkopříjmovým rodinám „bydlet“ v energeticky úsporných domácnostech, je to nutnost.

STAN

Podporujeme posílení státní (a evropské) podpory pro domácnosti i firmy v oblasti energetických úspor. Zejména zjednodušení NZÚ, NZÚ light a ostatních dotačních titulů. Dále pak větší využití poraden EKIS, aby bylo možné využití těchto zavedených programů všemi občany.

4. Prosadíte postupné ukončení dotací do fosilních paliv?

SPOLU

Již nyní dochází k poklesu objemu finančních prostředků vynakládaných na fosilní paliva, ze státního rozpočtu. Postupně tak dochází k přesměrování dotací na čisté zdroje energií.

Stačilo!

Jsmo si vědomi cesty, která je s ohledem na ochranu životního prostředí nezbytná, musí být ale nastavena s ohledem na sociální dopady.

STAN

Toto se postupnými kroky již děje (například omezení v kotlíkových dotacích atd.). Další stupeň v omezování fosilních paliv očekáváme v rámci postupného zavedení EU ETS2. Samostatnou kapitolou je však plynová infrastruktura, kde vzhledem k omezování využívání uhlí a rostoucímu podílu OZE nelze v nejbližších letech omezovat investice do této kritické infrastruktury. Jako vhodné však vidíme, aby při investicích (výstavba paroplynových elektráren, napojení atd.) zohlednit možnosti H2 ready a budoucí využití pro další nízkoemisní plyny.

5. Jste pro zavedení uhlíkové dividendy?

Piráti

Navrhujeme vyplácet každému energetický kupón stejné hodnoty odpovídající polovině výnosů z nových povolenek na bydlení a dopravu, představující 15 % přímých nákladů, které tento systém přinese průměrné domácnosti.

SPOLU

Zavedení uhlíkové dividendy považujeme za další komplikaci, která by nepřinesla skutečný efekt. Česká republika má již dnes k dispozici jiné existující nástroje.

STAN

spíše nejsme pro zavedení -tj. bez odpovědi

6. Navrhnete zavedení nové daně, která by nahradila končící windfall tax a kterou by platily fosilní korporace za nadměrné zisky?

SPOLU

Mimořádné zdanění zisků by mělo být spíše reakcí na specifické krizové situace (jako byla současná energetická krize), nikoli trvalou součástí daňového systému. Windfall tax navíc není čistě ekologický nástroj, ale spíše ekonomický, v podmínkách ČR dopadla především na ČEZ.

STAN

Speciální sektorové dani jako byl WF bychom se raději vyhnuli a namísto toho prosazovali vyšší investice ze zisků společností zde v ČR.

7. Souhlasíte s rozšířením přísně chráněných území na 10 % plochy ČR, aby se zlepšila ochrana cenné přírody a udržela stabilita ekosystémů?

SPOLU

Přírodu musíme rozumně chránit a rozumně využívat bez fanatického aktivismu. Ke zmíněnému cíli je potřeba dojít postupnými kroky, při kterých musí být respektovány vlastnická práva a spolupráce s obcemi. Práva obcí v národních parcích plánujeme posílit. Je důležité chránit přírodu v co největším rozsahu, kde je to možné a rozumné.

Stačilo!

Je to s souladu se strategií EU o biologické rozmanitosti, ale území by měla být vybírána postupně a zdůvodněně.

STAN

Rozloha národních parků je 1,5 %, určitě by se měla zvýšit minimálně o NP Křivoklátsko a vytipovávat části území stávajících CHKO, která by bylo vhodné spravovat formou NP - specifický management, ideálně na území v majetku státu mimo zastavěná území obcí. Celková rozloha zvláště chráněných území je 15,3%, bylo by vhodné je rozšířit např. o CHKO Krušné hory. Celkově nemá význam stanovovat přesná procenta, ale pracovat nepřetržitě na jejich rozšiřování

8. Souhlasíte s tím, že stát by měl lépe finančně podporovat správu chráněných území, aby péče o přírodu nebyla hrazena převážně z rozpočtu krajů a obcí?

Piráti

Z rozpočtu krajů je již nyní financována pouze správa „nenárodních“ maloplošných zvláště chráněných území, z rozpočtu obcí na územní ochranu nejde nic. Nezaznamenali jsme ani debatu o tom, že by hrozilo převedení těchto oblastí na krajské nebo obecní rozpočty. Nové finance na ochranu přírody hledáme především v soukromém sektoru, který má u nás zatím zcela nenaplněný potenciál.

SPOLU

Musí existovat především efektivní spolupráce státu, krajů, obcí a dalších subjektů. Nevidíme cestu v tom, že by se měl na financování podílet výhradně jen některý z výše zmíněných subjektů.

Stačilo!

Za nás rozhodně jedna z věcí, na které by se podíl státu měl výrazně projevit. Na kraje se, bohužel, přenáší řada jiných povinností a hrozí, že ochrana přírody bude odsouvána.

STAN

Stát nese hlavní břemeno správy i náhrad za škody, způsobené např. zvláště chráněnými živočichy. Do správy CHKO by měl stát výrazně více investovat do adaptačních opatření. Zejména do zadržování vody formou obnovy pramenišť, mokřadů a do revitalizací, zejména horních toků. Tato opatření by tak byla významnými příklady pro hospodářské organizace státu, např. pro Lesy ČR, Povodí, Vojenské lesy i pro obecní a privátní zemědělské a lesnické organizace. Obce a kraje by se měly podílet na ochraně přírody i nadále - stále mají významný podíl na sdílených daních

9. Zajistíte ochranu biodiverzitně cenných starých lesů v Krušných horách, ve Žďánickém lese, Chřibech, na Soutoku a na Křivoklátsku?

Piráti

Prosazujeme ochranu i ve Vlárském průsmyku, který ve výčtu není uveden.

SPOLU

Chceme jednoznačně chránit biodiverzitně významné staré lesy, ale i zde musí existovat spolupráce s obcemi a platit efektivní nastavení bezzásahových zón. V červenci tohoto roku např. nabylo účinnosti nařízení vlády, kterým se 125 km² na soutoku řek Moravy a Dyje stává chráněnou krajinnou oblastí. Předcházelo tomu několik let intenzivních jednání se zástupci obcí, významnými hospodáři, zájmovými spolky a dalšími partnery. Jedinečný komplex lužních lesů, unikátní i v evropském měřítku, získal po dlouhých letech snah velkoplošnou ochranu.

Stačilo!

Zásah lidské ruky je viděn už téměř všech, těch pár oblastí divoké přírody musíme chránit.

10. Zajistíte schválení zákona o myslivosti v takové podobě, která zajistí, aby přemnožená zvěř nelikvidovala nákladnou obnovu lesů a schopnost lesů odolávat oteplování?

Piráti

Řadu opatření jsme prosazovali v rámci meziresortního připomínkového řízení k novele mysliveckého zákona a následně při jeho projednávání ve Sněmovně, bohužel v tomto volebním období se o něm nejspíše hlasovat nebude.

SPOLU

Pravidla myslivosti musí být nastavena tak, aby zvěř neohrožovala obnovu lesů. Podporujeme novelu mysliveckého zákona, která zajistí plánovaný odlov přemnožené zvěře a zároveň posílí práva vlastníků pozemků, aby obnova lesů probíhala v souladu s přírodní rovnováhou.

Stačilo!

Zákon o myslivosti se řeší už řadu let a je nutné vykomunikovat sporné body tak, aby zákon, který bude přijat, vzaly za své všechny dotčené organizace. Takže ano, samozřejmě chceme, aby nedocházelo k likvidaci lesů zvěří, protože následné řešení je zbytečné a drahé.

STAN

Schválení nového mysliveckého zákona je naprostou nutností, musí být schválen v příštích 4 letech

11. Zaměříte se na obnovu přírodní krajinné struktury pro podporu biodiverzity, protierozní ochrany a zádrže vody v zemědělské krajině s cílem mít do roku 2030 pokryto alespoň 10 % zemědělské půdy zejména stabilními krajinnými prvky, biopásy nebo kvetoucími plochami?

SPOLU

Podporujeme obnovu přírodní krajinné struktury, ale i zde klademe důraz na to, aby opatření byla flexibilní, respektovala potřeby zemědělců a byla efektivně implementována. Kvalita a efektivita ochrany je důležitější než stanovení si pevného termínu.

Stačilo!

Řešení protierozních opatření, zadržení vody v krajině je něco, čemu se řada našich kandidátů věnuje dlouhodobě.

STAN

Jde o zásadní adaptační opatření. Financováno by mělo být z dotací SZP a to platbou za skutečnou realizaci těchto opatření a to jak na zřízení, tak na průběžnou údržbu, management. Formou např. postupného zřízení protierozních pásů na vhodných místech a za jejich postupný přechod do trvalých krajinných prvků. Je nutné přejít od celofaremní platby k platbě za skutečně realizovaná opatření

12. Budete prosazovat zachování a obnovu přirozeného stavu řek místo jejich umělého regulování a výstavby přehrad?

SPOLU

Prosazujeme kombinaci ochrany přirozeného stavu řek prostřednictvím přírodě blízkých opatření a obnovy jejich přirozených koryt s ohledem na potřebu efektivní protipovodňové ochrany a zabezpečení vodní bilance v krajině. Avšak výstavbu přehrad pro energetické a protipovodňové účely bereme jako součást potřebného systému vodohospodaření.

Stačilo!

Povodně ukázaly, že ne vždy je jediným řešením přirozený stav a že regulace je v konkrétních příkladech potřebná. Takováto opatření ale mají být jen výjimečným řešením.

STAN

Technická opatření je nutné provést tam, kde dochází k opakovaným škodám ve městech a obcích - např. Beskydy, např. formou bezpečného převedení povodňových průtoků zastavěnými územími obcí a měst. Obnovu přirozeného stavu řek je nutné začít v celém povodí toků - od nejmenších toků a povodí 4. řádu, zpomalit odtok vody, zvýšit vsak. Souběžně je nutné tam, kde je to možné, zejména v dolních tocích, maximalizovat obnovu přirozeného toku - např. meandry a výrazné zvýšení přirozeného rozlivu při povodňových průtocích

13. Zasadíte se o odstranění bariér na 1 000 km českých řek, aby se zlepšila jejich migrační prostupnost, zlepšila kvalita vody, a naopak snížilo riziko povodňových škod?

SPOLU

Naše vláda již teď podporuje projekty zaměřené na odstranění bariér na českých řekách, zlepšení jejich migrační prostupnosti a kvality vody, přičemž zároveň zohledňuje protipovodňová opatření. Budeme v této činnosti pokračovat, s důrazem na efektivitu, která zajistí rovnováhu mezi ekologickými a bezpečnostními požadavky.

Stačilo!

Určitě je cílem nás všech snížit riziko povodňových škod i zlepšit kvalitu vody. Postupné úpravy jsou nezbytné. A ano, v horizontu let se budou opatření bezesporu týkat stovek kilometrů.

STAN

Nelze stanovit přesný počet km, je nutné postupovat případ od případu. Migrační prostupnost opět posuzovat specificky typem opatření na jednotlivých lokalitách

14. Prosadíte zvyšování míry recyklace a předcházení vzniku odpadů tak, aby méně materiálů skončilo na skládkách a ve spalovnách?

SPOLU

Recyklace a předcházení vzniku odpadu jsou klíčové pro ochranu životního prostředí i šetrné využívání přírodních zdrojů. Využívání druhotných surovin přináší nejen úsporu energie a materiálů, ale také nové ekonomické příležitosti v oblasti cirkulární ekonomiky. Podporujeme spolupráci s obcemi i občany, aby třídění a recyklace byly efektivní a spravedlivé pro všechny.

Stačilo!

Nejideálnější řešení odpadového hospodářství je odpad nevytvářet.

STAN

Zásadní je zpětný odběr u většiny produkce, nejen u obalů a tlak na přeměnu odpadů např. ve stavebnictví na meziprodukty - např. třídění výkopku na frakci kamennou a následně štěrkovou a běžnou zeminu a jejich zapracování do jiných staveb

15. Navrhnete omezení produkce jednorázových plastových obalů, které znečišťují životní prostředí?

SPOLU

Podporujeme omezení výroby vybraných jednorázových plastových obalů v duchu evropské směrnice. Vše by ale mělo být v souladu se zachováním flexibility a přechodné období pro výrobce.

Stačilo!

Společnost si navykla na jednoduchost používání a řešení plastových obalů. Významným faktorem pro výrobce je cena. Vzdělávání spotřebitele je jedna stránka. Diskuse s výrobci bude složitější, ale nutná.

16. Navrhnete v rámci tvorby legislativy EU omezení produkce jednorázových plastových obalů?

SPOLU

Dlouhodobě prosazujeme vyvážený přístup, který zohledňuje ekonomické zájmy a flexibilitu při implementaci. Jsme jednoznačně pro omezení jednorázových plastů, viz výše. Vývoj této debaty na úrovni EU budeme sledovat a debaty se chceme aktivně účastnit.

Stačilo!

V tomto případě společné úsilí je jediné pozitivní. Nemůžeme znevýhodnit naše producenty oproti zahraničním.

17. Navrhnete zákaz nejnebezpečnějších toxických látek ve spotřebním zboží nad rámec evropské legislativy, jako tomu je např. v Dánsku či Francii?

SPOLU

Neplánujeme aktuálně přijímat opatření, která by šla nad rámec současné evropské legislativy. Projednáváná budoucí evropská legislativa je v tomto směru ambiciózní. Musíme mít za danou látku náhradu, která nebude horší než látka, která se zakazuje. Jako koalice SPOLU aktivně takové kroky v EU podporujeme a debatě do budoucna se ale rozhodně nebráníme. Naším cílem je primárně chránit zdraví našich občanů. Tato opatření musíme konzultovat i se zástupci evropských firem.

18. Jste pro stabilní financování záchranných stanic pro divoká zvířata a navýšení státní podpory, aby nemusely spoléhat na nepravidelné dotace a sbírky a aby jejich provoz nebyl ohrožen a nestal se zátěží pro integrovaný záchranný systém?

Piráti

Péče o zvířata zraněná v důsledku lidské činnosti by měla být odpovědností státu. Může být delegována na soukromé subjekty při zajištění plného financování. Na péči by zároveň státu měly státu přispívat subjekty, jejichž činností ke zranění zvířat dochází.

SPOLU

Role záchranných stanic pro divoká zvířata je nepopiratelná, protože přispívají k ochraně přírody a biodiverzity. Považujeme za důležité, aby bylo jejich financování efektivní a systematické.

Stačilo!

Stabilní financování je základem práce. Na druhou stranu je potřeba nastavit přesná pravidla fungování.

19. Souhlasíte s tím, že vystavovat divoké druhy zvířat a vybírat na ně vstupné by měly pouze licencované zoologické zahrady chovající zvířata za účelem biologické rozmanitosti?

Piráti

Stávající zákon o ZOO považujeme s výhradami za dostatečný. Především je třeba efektivně vymáhat zákaz nelegálního chovu a množení šelem a primátů, stejně tak jako zpoplatňování "doteku" a různých jiných forem nepřírozené interakce mezi člověkem a divokými druhy v některých pochybných soukromých zařízeních. Role ZOO je v edukaci, popularizaci ochrany přírody, výzkumu a efektivní ochraně přírody in situ a skrze záchranné programy. Jedině tyto cíle legitimizují držení divokých zvířat v zajetí a jejich vystavování.

SPOLU

Dlouhodobě prosazujeme etické a odborné podmínky pro chov a prezentaci zvířat. Zoologické zahrady mají klíčovou roli v ochraně a vzdělávání, ale je důležité, aby byly správně kontrolovány a podporovány ve svých etických standardech. Pro zookoutky potřebujeme nastavit v budoucnu legislativu, aby mohla být například využívána i jejich kapacita při odběru nelegálně chovaných zvířat, tedy mít je kam umístit. Zároveň se domníváme, že bez dalšího upřesnění může být odpověď na tuto otázku nejasná.

Stačilo!

Divoká zvířata do rukou soukromých chovatelů nepatří.

STAN

Mohou být výjimečné případy soukromých aktivit nad rámec působnosti ZOO, které pomohou ochraně ohrožených druhů živočichů

20. Souhlasíte s tím, že Česká republika potřebuje reformu legislativních pravidel pro územní plánování?

Piráti

Na Ministerstvu místní rozvoj se pod naším vedením začala scházet pracovní skupina pro rekodifikaci územního plánování, jejíž součástí byly i neziskové organizace.

SPOLU

Podporujeme reformu územního plánování, který umožní dostupné bydlení a zefektivní procesy, ale klademe důraz na vyvažování mezi zájmy obcí a vlastníků.

Stačilo!

Obce volají po zpružnění systému, ale nesmí být za cenu neplnění cíle.

21. Pokud podporujete záměr reformovat územní plánování, považujete za důležité, aby úkolem územního plánování bylo vytvářet podmínky pro důstojné a dostupné bydlení; celkově posílit ochranu nezastavěného území a zapojit do územního plánování ekonomické nástroje?

SPOLU

Územní plánování musí být moderním nástrojem, který nejen vytváří podmínky pro důstojné a dostupné bydlení, ale zároveň chrání nezastavěné území a krajinu. Zapojení ekonomických nástrojů do územního plánování může navíc přispět k efektivnějšímu využívání veřejných prostředků a podpořit odpovědný přístup k rozvoji měst i venkova.

Stačilo!

Důstojné bydlení patří mezi naše priority. Každopádně například vyjímání půdy ze zemědělského půdního fondu kvůli výstavbě, pokud v intravilánech jsou pozemky, případně staré stavby, jejichž demolicí by se pozemek uvolnil, považujeme za krajní řešení. Finanční nástroje by částečně pomohly motivovat při posuzování záměru.

22. Pokud podporujete záměr reformovat územní plánování, navrhnete posílení principů vyjednávání a dohody při tvorbě územně plánovací dokumentace, včetně včasného a faktického zapojení veřejnosti?

SPOLU

Obce by měly v této otázce získat větší pravomoci a odpovědnost, přičemž stát jim nabídne odbornou podporu. Tento přístup má za cíl propojit územní plánování se strategiemi rozvoje, veřejnými investicemi a ochranou přírody, čímž se posílí efektivita a udržitelnost rozvoje obcí.

Stačilo!

Veřejnost musí mít právo být do procesu zapojena, na druhou stranu musí být nastaveny podmínky tohoto zapojení, aby docházelo ke konstruktivnímu jednání, nikoli k možnosti blokování čehokoli.

23. Zachováte nebo zlepšíte legislativní podmínky pro fungování organizací občanské společnosti?

Piráti

Dlouhodobě navrhujeme zlepšení legislativních podmínek, například v oblasti účasti ve správních řízeních.

SPOLU

Podporujeme stabilní a předvídatelné legislativní podmínky pro fungování organizací občanské společnosti, které přispívají k rozvoji a plnění veřejného zájmu.

Stačilo!

S ohledem na rychlost změn ve společnosti si legislativa týkající se organizací občanské společnosti patrně zaslouží novelizaci.

24. Zachováte nebo zlepšíte organizační podmínky pro fungování organizací občanské společnosti? (např. pravidla pro účast v pracovních orgánech veřejné správy, existence a zázemí Rady vlády pro NNO)

SPOLU

Tato otázka nám přijde nejasná. Podporujeme občanskou společnost, ale možné způsoby zapojení jsou různé a v mnoha případech již dobře fungují. Například na Ministerstvu životního prostředí se pravidelně koná setkání zástupců MŽP se zástupci environmentálních a ekologických organizací a probíhají také např. společná setkání MŽP a MZE se zástupci neziskových organizací. Naše vláda také letos schválila tzv. Akční plán na léta 2025–2027 ke Strategii spolupráce veřejné správy s NNO na léta 2021 až 2030, který obsahuje konkrétní opatření zaměřená na posílení spolupráce mezi veřejnou správou a NNO. Tento plán vychází z předchozích strategických dokumentů a usiluje o efektivní a transparentní spolupráci mezi státní správou a neziskovým sektorem.

Stačilo!

Určitě nejsme proti zapojení do poradních orgánů veřejné správy. V současné době je to spíše na jednotlivých představitelích a ne centrálně řešeno. Určitě je to myšlenka, kterou bychom se měli zabývat.

25. Zachováte nebo zlepšíte podmínky pro fungování organizací občanské společnosti v rámci dotačních programů (např. obvyklá míra spolufinancování; valorizace rozpočtů pro dotační programy, byrokratická zátěž spojená s administrací)?

SPOLU

Podporujeme zjednodušení administrativy, aby mohly efektivněji plnit veřejný zájem. Jenom letos přispěla naše vláda více než 53 milionů korun na projekty zaměřené na bezbariérovost, poradenství a inovace, což ukazuje na pokračující podporu neziskového sektoru.

Stačilo!

Bohužel, současná vláda s jejím přístupem tak cupuje státní rozpočet, že v tuto chvíli nemůžeme slíbit vůbec nic.

Co vyplynulo z komentářů volebních subjektů

Otázka č. 1 a 4 Konec spalování uhlí, dotace pro fosilní paliva: Názorové rozdíly jsme zaznamenali u tématu, zda má Česko ukončit spalování uhlí do roku 2033 a učinit vše potřebné pro odstavování uhelných elektráren. Zatímco Piráti a STAN souhlasí, tak SPOLU souhlasí jen spíše, protože podle nich dojde k odstavení ještě dříve z ekonomických důvodů, ale stanovení pevného data není podle nich zodpovědné. Stačilo je spíše proti, ale ne proto, že by chtěli spalovat uhlí (podpořili by klidně i dřívější) termín, ale domnívají se, že Česko není připraveno. S postupným ukončením veřejných dotací do škodlivých fosilních paliv rozhodně souhlasí Piráti, STAN a SPOLU. Ovšem jak STAN, tak SPOLU svým dodatečným komentářem svou podporu rozměňují.

Otázka č. 6 Windfall tax: Mezi Piráty, hnutím STAN a koalicí SPOLU panuje vzácná shoda na tom, že nechtějí novou daň, která by nahradila končící windfall tax a kterou by platily fosilní korporace za nadměrné zisky. Přitom konec daně z mimořádných zisků znamená výpadek desítek miliard korun příjmů ze státního rozpočtu v situaci, kdy se zároveň nedostává peněz na dopady klimatické krize a kdy se velké množství lidí nachází v energetické chudobě.

Otázka č. 8 Ochrana přírody: Na otázku finanční podpory správy chráněných území odpověděli Piráti, Stačilo!, STAN i SPOLU kladně, ale jejich představy o dosažení cíle se zásadně liší. Piráti chtějí, aby stát nesl hlavní břemeno a investoval do konkrétních adaptačních opatření, jako je obnova mokřadů či revitalizace toků. SPOLU naopak odmítá výhradní roli státu a mluví o sdílené odpovědnosti krajů, obcí a dalších subjektů. Rozdíl spočívající v tom, zda se péče o přírodu stane celostátní prioritou nebo zůstane roztržštěnou povinností mnoha aktérů, považujeme za zásadní.

Obsah infolistu slouží jako zdroj informací o postojích jednotlivých politických subjektů k ochraně životního prostředí a podmínkám pro fungování občanské společnosti před volbami do Poslanecké sněmovny v říjnu 2025. Nejsou výzvou k volbě konkrétních stran, hnutí či koalic nebo jejich kandidátů.

Za obsah infolistu odpovídá kancelář **Zeleného kruhu**.

Redakční zpracování: Petra Kolínská a Markéta Vindušková

Grafické zpracování: Studio Datle

Obsahová uzávěrka k 8. 9. 2025.

Creative Commons 4.0, ve variantě BY nebo BY-SA

Zelený kruh je asociace 90+ nevládních organizací v České republice, která se od roku 1989 zasazuje o ochranu a zlepšení kvality životního prostředí. Kancelář Zeleného kruhu svým členům poskytuje informační servis a prostor pro aktivní sdílení znalostí a zkušeností. V Kanceláři sledujeme a ovlivňujeme přípravu legislativy a politik v oblasti životního prostředí, a to s důrazem na mezioborový přístup. Při prosazování principů udržitelnosti a společenské odpovědnosti spolupracujeme s veřejnou správou, vysokými školami i soukromým sektorem.

Dlouhodobě se zabýváme problematikou zapojování veřejnosti do rozhodování o strategiích, záměrech a projektech s dopadem na životní prostředí. Vycházíme z toho, že participace posiluje zodpovědné a transparentní vládnutí, buduje vzájemnou důvěru ve společnosti a zvyšuje udržitelnost veřejných politik.

